

VILNIAUS UNIVERSITETO CENTRINĖS AKADEMINĖS ETIKOS KOMISIJOS SPRENDIMAS

Dėl 2025 m. vasario 14 d. Vilniaus universiteto absolventės J. G. kreipimosi

Centrinė akademinės etikos komisija (toliau – Komisija) gavo 2025 m. vasario 14 d. registruotą /Padalinio/ absolventės J. G. (toliau – Pareiškėja) kreipimąsi, kuriame prašoma išnagrinėti galimą plagiatą doc. dr. M. Č. publikacijoje „/.../“, kurioje, Pareiškėjos teigimu, neleistinai ir be jos sutikimo pasinaudota Pareiškėjos magistro darbo turiniu. Doc. M. Č. buvo Pareiškėjos magistro darbo vadovė. Savo teiginius Pareiškėja pagrindžia pridedamais susirašinėjimais su dėstytoja bei savo magistro darbo ir dėstytojos publikacijos palyginimu.

Vadovaudamasi Komisijos nuostatų 29 punktu, Komisija kreipėsi į Vilniaus universiteto rektorių dėl ekspertų grupės susidariusiai situacijai ištirti sudarymo. 2025 m. balandžio 22 d. pateiktoje ekspertų išvadoje konstatuota, kad dr. M. Č. publikacija „/.../“ yra Pareiškėjos magistro darbo „/.../“ plagiatas: su pateiktais magistro darbe sutampa publikacijoje nurodyti tyrimo duomenys ir juos aiškinantys teiginiai, mokslinės problemos pateikimas koreguotas tik stiliaus požiūriu, nekeičiant prasmės.

Komisija dėl paaiškinimo apie susidariusią situaciją kreipėsi į doc. M. Č., kuri savo atsakyme Komisijai iš dalies pripažino plagiatą faktą, nurodydama, kad jos publikacijos „tiriamoji dalis buvo parengta remiantis Pareiškėjos magistriniu darbu „/.../“, nepakankamai aiškiai nurodžiau ją kaip bendraautorę, taip pat nepateikiau nuorodos į jos tiriamąjį darbą“. Likusi publikacijos dalis, dėstytojos teigimu, buvo parengta savarankiškai. Doc. M. Č. nurodė suprantanti, kad jos veiksmai galėjo būti neetiški, juos traktavo kaip savo klaidą bei dėl poelgio atsiprašė.

Susipažinusi su Pareiškėjos kreipimusi, Rektorius sudarytos ekspertų grupės išvada ir doc. M. Č. pateiktais paaiškinimais, Komisija pažymi:

1. Komisija savo veikloje vadovaujasi Vilniaus universiteto senato patvirtintais Vilniaus universiteto akademinės etikos kodeksu (aktuali redakcija patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. SPN-54) (toliau – Akademinės etikos kodeksas) ir Vilniaus universiteto centrinės akademinės etikos komisijos nuostatais (aktuali redakcija patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. SPN-55) (toliau – Komisijos nuostatai).

Komisijos nuostatuose nustatyta Komisijos kompetencija, jos galimi priimti sprendimai, aprašomos Komisijos veiklos procedūros. Komisija savo sprendimuose pasisako tik dėl jos kompetencijai priskirtų klausimų.

2. Komisijos nuostatų 13 punkte nurodyta, kad Komisija pagal kompetenciją nagrinėja skundus ir kreipimusis. Šiems dokumentams keliami reikalavimai detalizuoti Komisijos nuostatų 23 ir 24 punktuose, kuriuose nurodyta, kad, be kita ko, pareiškėjai įpareigojami nurodyti savo Universitete einamas pareigas (ar Universiteto padalinį, kuriame studijuoja) ir Universiteto suteiktą elektroninio pašto adresą. Nurodyti reikalavimai patvirtina, kad kreipimasi ar skundą Komisijai gali pateikti ir ginčo dėl akademinės etikos šalimi tapti gali tik Universiteto bendruomenės nariai. Ši nuostata logiškai išplaukia ir iš Komisijos kaip savavaldžios bendruomenės ginčų nagrinėjimo komisijos, o ne teisėsaugos institucijos, paskirties ir įgaliojimų.

Suprantama, galimi atvejai, kada apie galimai neetišką Universiteto bendruomenės nario elgesį Komisiją informuoja ne Universiteto darbuotojas ar studentas. Tokiais atvejais Komisija taip pat vertina gauto rašto turinį ir, įvertinusi, kad jis patenka į Komisijos kompetenciją turi teisę tokios informacijos pagrindu pradėti tyrimą dėl galimo akademinės etikos pažeidimo savo iniciatyva (Komisijos nuostatų 14 p.). Pažymėtina, kad tokiu atveju gautai informacijai nėra keliami skundams ar kreipimamsi nustatyti reikalavimai, o jos tyrimui nėra taikomi specifiniai skundų ir kreipimusių nagrinėjimui nustatyti procedūriniai reikalavimai ir terminai, tačiau informacija nagrinėjama vadovaujantis Komisijos nuostatuose nustatytais principais, o nagrinėjamas baigiamas sprendimu dėl akademinės etikos pažeidimo ar jo nebuvimo konstatavimu. Vykdam tyrimą vadovaujantis Komisijos nuostatų 14 punktu į Komisiją besikreipęs ir informaciją pateikęs asmuo nėra laikomas ginčo dėl akademinės etikos šalimi, tačiau yra informuojamas apie Komisijos priimtą sprendimą.

Įvertinusi Pareiškėjos pateiktą informaciją ir pridėtus galimą akademinės etikos pažeidimą patvirtinančius įrodymus, Komisija nutarė nagrinėti Pareiškėjos pateiktą informaciją ir vertinti dėstytojos M. Č. veiksmus akademinės etikos požiūriu.

3. Komisija paaiškina, kad tais atvejais, kada jos sprendimo priėmimui reikalinga ekspertinė nuomonė, Komisija kreipiasi į Rektorių dėl ekspertų grupės sudarymo ir sprendimą priima vadovaudamasi šios grupės pateikta išvada (Komisijos nuostatų 29-31 p.). Kaip minėta, sudaryta ekspertų grupė konstatavo dėstytojos M. Č. padarytą plagiatą. Susipažinusi su šia ekspertų grupės išvada ir nenustačiusi esminių ekspertų grupės sudarymo ar jos pateiktos išvados trūkumų, Komisija konstatuoja, kad doc. M. Č. savo veiksmais padarė akademinės etikos pažeidimą, nurodytą Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso 19.2 punkte (*„asmuo savo vardu pateikia darbą, kuriame naudoja kito asmens parengto darbo, dirbtinio intelekto ir kitų panašaus pobūdžio technologinių*

priemonių pagalba sugeneruotus teiginius, nežymiai pakeisdamas žodžius ar sakinių struktūras, nenurodydamas šaltinio arba jį nurodydamas netiksliai“).

4. Komisija pažymi, kad vadovaujantis Akademinės etikos kodekso 18 p. „mokslinė veikla Universitete turi būti vykdoma sąžiningai, moraliai ir atsakingai“. Plagiatas, kuris gali pasireikšti kaip kitų asmenų sugeneruotų idėjų, tekstų, iliustracijų panaudojimas neatskleidžiant autoriaus, kito autoriaus darbo ar jo dalies pateikimas kaip savo, akademinis tiražavimas ir kitais Akademinės etikos kodekso 19 p. nurodytais būdais, yra vienas šiurkščiausių sąžiningos, moralios ir atsakingos mokslinės veiklos principo pažeidimų bei Universitete yra draudžiamas. Dėl šios priežasties plagiatas, net jei nustatytas tik dalyje nagrinėjamos publikacijos, nepaisant asmens autorinio indelio likusioje publikacijos dalyje, lemia, kad akademinės etikos ir sąžiningos autorystės reikalavimų neatitinka visa nagrinėta publikacija. Atsižvelgiant į tai, Komisija informuoja apie šį priimtą sprendimą /Padalinio/ administraciją ir nurodo informuoti apie nustatytą plagiato faktą žurnalo „/.../“ redakcinę kolegiją bei imtis kitų reikalingų veiksmų, kad doc. M. Č. publikacija „/.../“ nebūtų skelbiama viešose mokslinių publikacijų bazėse.

5. Komisija atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Komisijos nuostatų 39 punktu, Komisijos nuasmeninti sprendimai (ar jų santraukos ir apibendrinimai) skelbiami Universiteto interneto svetainėje. Komisija paaiškina, kad tokiu būdu siekiama aiškiau apibrėžti Universitete taikomus etiško elgesio standartus, supažindinti Universiteto bendruomenę su netinkamo ir netoleruotino elgesio pavyzdžiais, komisijų veiklos gerosios praktikos pavyzdžiais bei skatinti savo veikloje Universitete ir už jo ribų vadovautis Universitete įdiegtais ir puoselėjamais akademinės etikos principais.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Centrinės akademinės etikos komisijos nuostatų 14, 31 ir 35.2 papunkčiais, Centrinė akademinės etikos komisija n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad doc. M. Č. savo veiksmais padarė akademinės etikos pažeidimą, nurodytą Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso 19.2 punkte.

2. Skelbti nuasmenintą Komisijos sprendimą viešai.

Komisijos sprendimas priimtas balsų dauguma (už-5, prieš-2).

Pirmininkė

doc. dr. Vigita Vėbraitė